

Сьогодні в умовах величезних змін у соціальному, економічному та політичному житті України постала проблема радикальної перебудови у сфері виховання, мета якої формувати всебічно й гармонійно розвинену, творчу та активну людину.

У Новій українській школі виховний процес є невід'ємною складовою освітнього процесу у закладах освіти (ст. 15 Закону України «Про повну загальну освіту» та ґрунтується на :

- ❖ загальнолюдських цінностях,
 - ❖ культурних цінностях Українського народу,
 - ❖ цінностях громадянського (вільного демократичного) суспільства,
 - ❖ принципах верховенства права,
 - ❖ дотримання прав і свобод людини і громадянина,
- принципах, визначених Законом України «Про освіту»

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

- Конституція України;
- Конвенція про права дитини (ратифікована Постановою ВР від 27.02.91 №789-ХІІ);
- Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року;
- Державний стандарт базової середньої освіти;
- Державна цільова соціальна програма національно-патріотичного виховання на період до 2025 року;
- Стратегія національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки;

Нормативна БАЗА

- **Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у Новій українській школі;**
- **Закони України:**
 - «Про охорону дитинства» від 26.04.2001 №2402-III;
 - «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 №463-IX;
 - «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18 грудня 2018 р. №2657-VIII
 - «Про протидію торгівлі людьми» від 20.09.2011 №3739-VI;
 - «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» від 09.04.2015 №314-VIII;
 - «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років» від 09.04.2015 №315-VIII;
 - «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» від 09.04.2015 №317-VIII.

процесу в закладах освітніх умовах сьогодення.

**Основні складові національно – патріотичного
виховання:**

***громадянсько-патріотичне виховання
духовно-моральне виховання
військово-патріотичне виховання
екологічне виховання***

Військово-патріотичне виховання є складовою частиною патріотичного виховання, яка в часи воєнної загрози набуває пріоритетного значення.

Напрями військово – патріотичного виховання

- виховання дітей молоді на прикладах героїзму воїнів Української повстанської армії;

- створення сприятливих умов, встановлених на законодавчому рівні, для діяльності молодіжних організацій, дитячих та молодіжних громадських об'єднань, що беруть участь в процесі національно-патріотичного виховання;

- розроблення та упровадження системи заходів з метою реалізації Концепції національно-патріотичного виховання;

Від 16 березня 2022 року № 145/2022

«Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України», щоденно о 9 годині 00 хвилин долучаємося до загальнонаціональної хвилини мовчання.

Одне з основних завдань педагогічного колективу – створення в школі безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу (цькування).

Стаття 53 Закону України “ Про освіту ” гарантує здобувачам освіти

«захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров’ю здобувача освіти».

ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ

Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'я потерпілого.

Типові ознаки булінгу (цькування):

- **систематичність** (повторюваність) діяння;
- **наявність сторін** – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігач (за наявні);
- **дії або бездіяльність кривдника** наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Типові форми булінгу (цькування):

- систематичні кепкування з будь-якого приводу;
- задирство;
- фізичні і психічні приниження;
- різного виду знущання;
- бойкот та ігнорування;
- псування особистих речей та ін.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА БУЛІНГ

ШТРАФ
(Від 850 до
3400 грн.)

**ГРОМАДСЬКІ
РОБОТИ**
(від 20 до 60
годин)

**ВИПРАВНІ
РОБОТИ**
(до 20%
заробітку)

ХТО НЕСЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ?

16 років

Батьки

**Керівник
закладу освіти**

Для використання в профілактичній роботі в закладах освіти на сайті МОН розміщений у вільному доступі банк педагогічних технологій у рубриці «Корисні посилання щодо теми антибулінгу»:

[https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/protidiya-bulingu/korisni-posilannya-shodo-temi-antibulingu.](https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/protidiya-bulingu/korisni-posilannya-shodo-temi-antibulingu)

**STOP
BULLYING**

Профілактика шкідливих звичок та девіантної поведінки

A decorative graphic consisting of numerous overlapping circles in various colors (yellow, green, orange, blue, purple, pink) of different sizes, arranged in a cluster on the left side of the slide.

На жаль, девіантна поведінка набула масового характеру.

Зараз кожна друга родина стикається з ненормальною поведінкою дітей у підлітковому віці.

Проблема девіантної поведінки та її корекції завжди була важливою у педагогіці, психології, кримінології, але останнім часом вона набуває масового характеру.

У період різких переломів у суспільстві часто порушується єдність буття і свідомості, виникає невідповідність взаємодії суб'єктів і соціальних інститутів, неадекватність соціальної політики і моралі. Розмитість норм, ослаблення соціальної регуляції спотворює духовні і культурні підвалини для такої поведінки. Відбувається розрив між прагненням до швидкого зростання матеріального добробуту і відсутністю важелів саморегуляції, заснованих на високій культурі, духовності.

ПРИТЧА

«Мандрівник, що йде уздовж ріки, почув відчайдушні дитячі крики. Підбігши до берега, він побачив у річці потоплюючих дітей і кинувся їх рятувати. Помітивши людину, яка проходила поруч, він став кликати її на допомогу. Вони разом стали допомагати тим, хто ще утримувався на плаву. Побачивши третього подорожнього, вони покликали на допомогу. Але він, не звертаючи уваги на заклики, прискорив ходу ... «Хіба тобі байдужа доля дітей» - запитали рятувальники. Третій подорожній їм відповів: «Я бачу, що ви вдвох поки справляєтеся. Я добіжу до повороту, дізнаюся, чому діти потрапляють в річку, і постараюся цьому запобігти»

З метою профілактики шкідливих звичок та девіантної поведінки адміністрація Чернівецького ліцею № 12 «Ювілейний»
рекомендує всім педагогічним працівникам:

- ❖ впроваджувати апробовані передовою міжнародною та вітчизняною практикою профілактичні стратегії формування життєвих навичок, розробляти нові й удосконалювати чинні програми та методики розв'язання наркотичних і алкогольних проблем згідно з вимогами МОН до наукових, науково-методичних та освітніх видань;
- ❖ формувати в ліцеїстів життєві навички, уміння протистояти ризикам і загрозам, пов'язаним з наркотиками.

Єдність навчання, виховання і розвитку учнів забезпечується спільними зусиллями всіх учасників освітнього процесу.

Сім'я є й залишається природним середовищем для фізичного, психічного, соціального і духовного розвитку дитини, її матеріального забезпечення та несе відповідальність за створення належних умов для цього. Саме вона має виступати основним джерелом матеріальної та емоційної підтримки, психологічного захисту, засобом збереження й передачі з національно-культурних і загальнолюдських цінностей наступним поколінням.

НАШ ДЕВІЗ В РОБОТІ З БАТЬКАМИ

СТАВИТИСЯ ДО БАТЬКІВ:
До нетерплячих - терпляче;
До сором'язливих - турботливо;
До розгніваних - доброзичливо;
До образливих - особливо тактовно;
До грубих - делікатно.
А до всіх разом - уважно!

The central graphic contains a list of behavioral guidelines for interacting with parents. It is flanked by four cartoon characters: a blonde woman in a purple top and maroon skirt on the left, a young girl in a blue dress and yellow skirt in the bottom left, a young boy in a green shirt and blue shorts in the bottom right, and a man in a grey shirt and blue jeans on the right. The background of the graphic is white with a light blue border.

Інформацією щодо захисту прав дітей в Україні з урахуванням міжнародних договорів з питань сімейного права можна знайти за покликанням: https://minjust.gov.ua/m/str_19188.

Завдання педагогічного колективу - активізація суспільно-значущої діяльності та розвитку учнівського самоврядування в ліцеї.

Учнівське самоврядування –
це спосіб організації
життя колективу

Відповідно до статей 28 та 70 Закону України «Про освіту» в закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування.

Завдання учнівського самоврядування:

- Участь у державно-громадському управлінні ліцеєм на принципах прозорості і відкритості
 - Захист прав та інтересів учнів.
- Реалізація інтересів учнів, підтримка їхніх здібностей, прав та свобод. Створення умов для самореалізації учнів.

**В роботі з органами учнівського самоврядування
адміністрація ліцею рекомендує педагогічним працівникам :**

- формувати пріоритети та стратегічні напрямки у роботі з дітьми та учнівською молоддю, підтримувати соціально-активні програми, ініціативи та проекти органів учнівського самоврядування;
- удосконалювати механізми урахування думки дитини під час вирішення питань, що стосуються її життя;
- забезпечувати ефективну взаємодію між громадськими організаціями та органами державної влади, органами місцевого самоврядування.

Особлива роль в організації виховної діяльності в закладі освіти належить **класним керівникам**.

Діяльність класного керівника регламентується «Положенням про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти», затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 6 вересня 2000 року № 434, затвердженим в Міністерстві юстиції України 26 вересня 2000 року за №659/4880 (зі змінами).

*Класне керівництво
- це не робота, це спосіб життя*

Обов'язки класного керівника

Класний керівник – це не окрема посада, це певні обов'язки педагога у школі.

За принципами Нової української школи, **класний керівник є справжнім менеджером класу**, адже він:

- допомагає створити громадський порядок та безпеку під час освітнього процесу;
- створює взаємодію учнів – вчителів, учнів – учнів, вчителів – батьків, батьків – адміністрації;
- організовує та проводить позаурочну та культурно-масову роботу;
- сприяє самореалізації та розвитку учнів;
- є прикладом для наслідування.

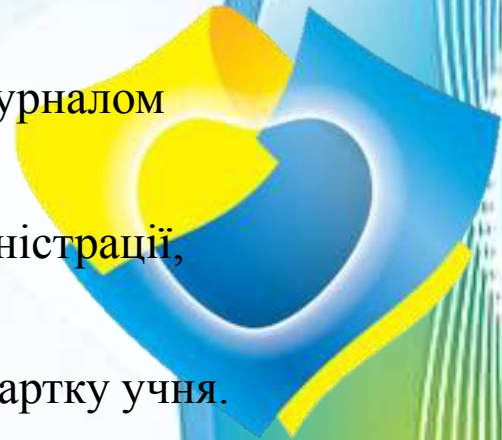
Ключові завдання класного керівника НУШ

- Налагодити довірливі, партнерські стосунки з учнями свого класу.
- Побудувати продуктивну взаємодію з батьками.
- Створити партнерські стосунки з усіма учасниками освітнього процесу: вчителями, учнями, батьками, адміністрацією.
- Організувати здорове, безпечне, розвивальне освітнє середовище.
- Дати розуміння про індивідуальну траєкторію розвитку кожній особистості класу.
- Впровадити у щоденне життя учнів правила школи та класу.
- Здійснювати спостереження за темпом навчання та набуттям емоційно-етичної компетенції кожного учня класу.
- Любити свою професію, ставитися до всіх учасників освітнього процесу з повагою та надихати їх ставитись з повагою до вашої діяльності.
- Здійснювати ціннісне виховання через наскрізне навчання.
- Виховувати ментально грамотних громадян України.

Що має робити класний керівник НУШ: алгоритм

1. Познайтися з особистими справами учнів, журналом попереднього навчального року.
2. Поговорити з педагогами і представниками адміністрації, які працювали з цим класом у попередні роки.
3. Скласти первинну індивідуальну та ментальну картку учня.
4. Провести спільні ігри та спостереження.
5. Провести зустріч, нараду з батьками.
6. Скласти план ефективного управління класом.
7. Розподілити обов'язки серед учнів.
8. Скласти зразок бланку поведінкового контракту.
9. Скласти соціальний паспорт класу.
10. Скласти план виховної роботи з класом.

Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти (затверджено наказом Міністерства освіти науки України 06.09.2000 N 434)

2.7. Класний керівник складає план роботи з учнівським колективом у формі, визначеній адміністрацією навчального закладу.

Список використаних джерел та літератури

1. ГО «Ла-Страда –Україна»: вебсайт. URL:<https://la-strada.org.ua/>.
2. ED-ERA: студія онлайн-освіти: вебсайт. URL:<https://courses.ed-era.com>.
3. Керівництво щодо соціально-педагогічного супроводу формування безпечної поведінки підлітків в інтернеті:
вебсайт. URL: <https://betterinternetcentre.org/?p=64>.
4. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»
на період до 2029 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 №988-р.
URL:<https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249613934>.
5. Міністерство освіти і науки України: вебсайт.
URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/vihovna-robota-ta-zahist-prav-ditini/bezpeka-ditej-v-interneti>.
6. Міністерство цифрової трансформації України: вебсайт. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses>.
7. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 №463-IX, із змінами.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
8. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 №463-IX.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.

9. Про затвердження Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0659-00#Text>;
<https://ips.ligazakon.net/document/RE12665>.

10. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України:
URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-deyaki-pitannya-nacionalno-patriotichnogo-vihovannya-v-zakladah-osviti-ukrayini-ta-viznannya-takim-sho-vtrativ-chinnist-nakazu-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-vid-1606641>.

11. Алгоритм дій для вчителів на той випадок, коли під час занять в школі пролунає сигнал повітряної тривоги. На основі рекомендацій ДСНС України.
URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/bezpechne-osvitnye-seredovishe-yak-diyati-vchitelyam-pid-chas-zanyat-pri-ogoloshenni-signalu-povitryana-trivoga>.

12. Стаття 15 Закону України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 №463-IX.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.

13. Банк методик інструментарію «Антибулінг».
URL: <https://iikoi.gov.ua/iia/osyita/zagalna-sereclnya-osyita/proticliya-bulingu>.

14. Чат-бот «Залишайся в безпеці». URL:https://t.me/stay_in_safe_ua_bot.

15. Організація віртуальних екскурсій.
URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1FzGOW6LQXeHoivQV1eBO3iGYu5hVP4ab?usp=sharing>.

16. Методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій» для педагогічних працівників, психологів і соціальних педагогів закладів освіти».

URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-metodichni-rekomendaciyi-persha-psihologichna-dopomoga-algorithm>

Виховна діяльність досягає мети і дає найбільші результати за умови, якщо вона проводиться в системі за напрямками:

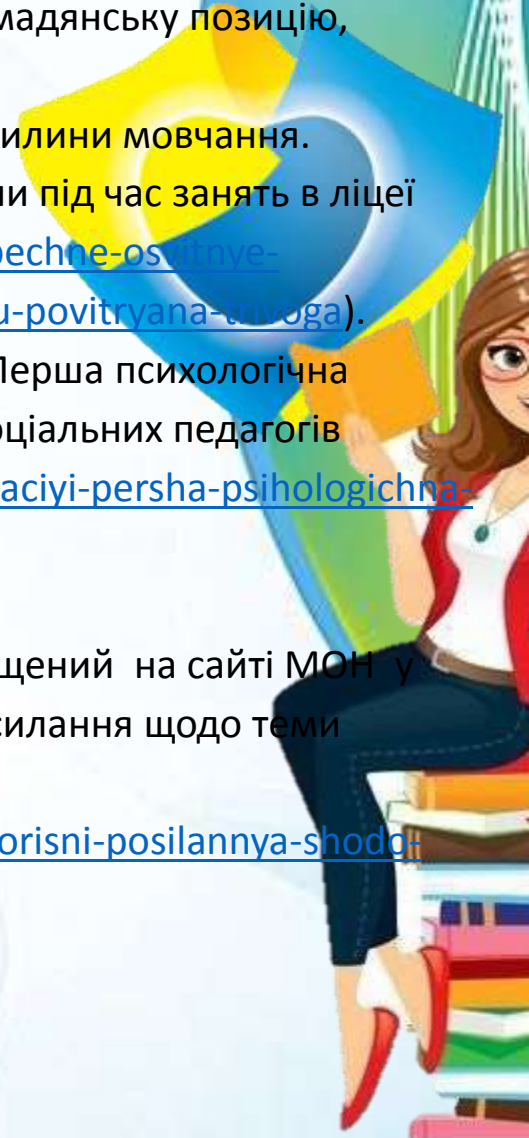
виховання громадянина України; формування особистості учня, його наукового світогляду, розвитку його здібностей і обдарувань; виконання вимог Державного стандарту загальної середньої освіти, підготовку учнів до подальшої освіти і трудової діяльності; виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, почуття власної гідності, свідомого ставлення до обов'язків, прав і свобод людини і громадянина, відповідальності перед законом за свої дії

Адміністрація ліцею рекомендує :

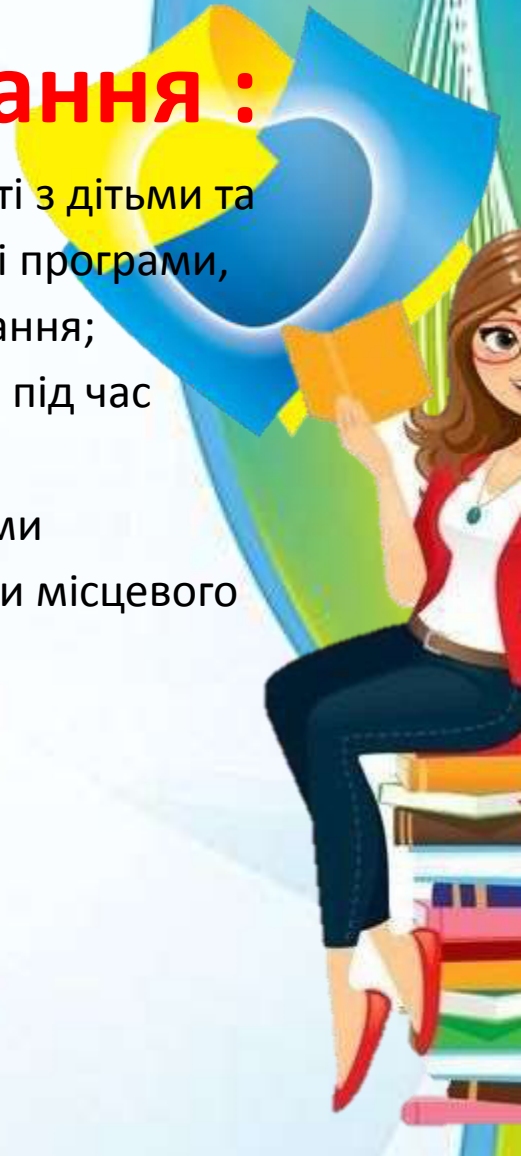
Всім педагогічним працівникам ліцею:

- Долучати до організації національно-патріотичного виховання дітей та молоді представників ради ветеранів, учасників бойових дій, Революції Гідності, бійців АТО та ООС, діячів сучасної культури, мистецтва, науки та спортсменів, які виявляють активну громадянську позицію, волонтерів, громадські організації, батьківську громадськість.
- Щоденно о 9 годині 00 хвилин долучатись до загальнонаціональної хвилини мовчання.
- Суворо дотримуватися алгоритму дій для вчителів на той випадок, коли під час занять в ліцеї пролунає сигнал повітряної тривоги (<https://mon.gov.ua/ua/news/bezpechne-osvitnye-seredovishe-yak-diyati-vchitelyam-pid-chas-zanyat-pri-ogoloshenni-signalu-povitryana-trivoga>).
- Постійно використовувати в роботі методичні рекомендації МОНУ «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій» для педагогічних працівників, психологів і соціальних педагогів закладів освіти». (<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-metodichni-rekomendaciyi-persha-psihologichna-dopomoga-algoritm-dij>).
- Створювати ситуації успіху для учнів в освітньому середовищі.
- В профілактичній роботі з ліцеїстами активно використовувати розміщений на сайті МОН у вільному доступі банк педагогічних технологій у рубриці «Корисні посилання щодо теми антибулінгу»:
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/protidiya-bulingu/korisni-posilannya-shoddo-temi-antibulingu>.
- Здійснювати ціннісне виховання через наскрізне навчання.

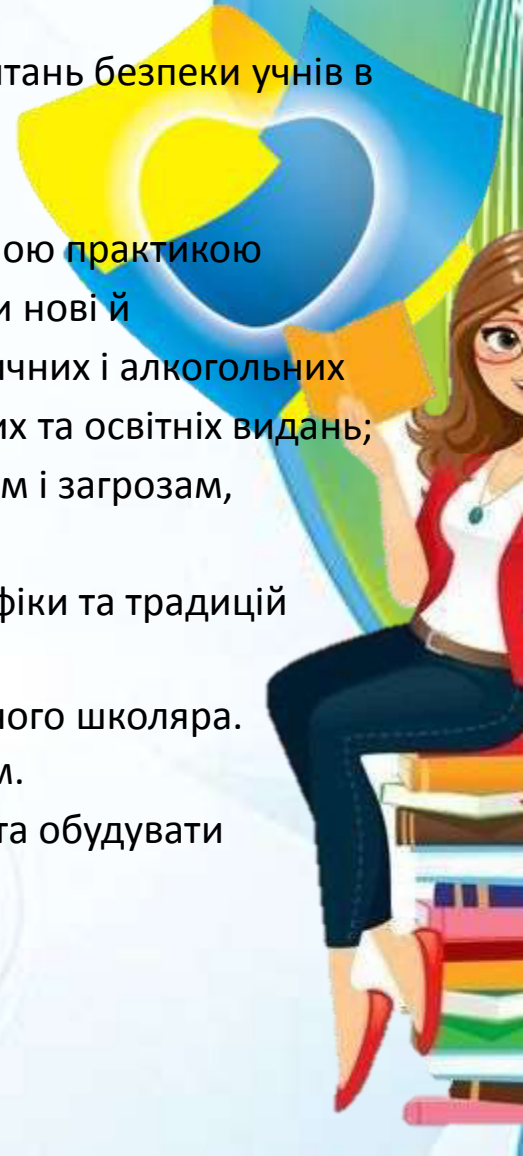
В роботі з органами учнівського самоврядування :

- ✓ формувати пріоритети та стратегічні напрямки у роботі з дітьми та учнівською молоддю, підтримувати соціально-активні програми, ініціативи та проекти органів учнівського самоврядування;
- ✓ удосконалювати механізми урахування думки дитини під час вирішення питань, що стосуються її життя;
- ✓ забезпечувати ефективну взаємодію між громадськими організаціями та органами державної влади, органами місцевого самоврядування.

Класним керівникам 1 – 11 класів:

- Упродовж навчального року продовжити запровадження в роботу Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у Новій українській школі.
- Проводити цикли виховних заходів, позакласних занять тощо із питань безпеки учнів в освітньому середовищі.
- З метою профілактики шкідливих звичок та девіантної:
 - ✓ впроваджувати апробовані передовою міжнародною та вітчизняною практикою профілактичні стратегії формування життєвих навичок, розробляти нові й удосконалювати чинні програми та методики розв'язання наркотичних і алкогольних проблем згідно з вимогами МОН до наукових, науково-методичних та освітніх видань;
 - ✓ формувати в ліцеїстів життєві навички, уміння протистояти ризикам і загрозам, пов'язаним з наркотиками.
- Здійснювати планування виховної діяльності відповідно до специфіки та традицій класного колективу, ліцею, особливостей розвитку громади.
- Реалізовувати емоційне забезпечення виховного впливу на сучасного школяра.
- Не перевантажувати плани виховної роботи з класним колективом.
- Налагодити довірливі, партнерські стосунки з учнями свого класу та обудувати продуктивну взаємодію з батьками.
- Впровадити у щоденне життя учнів правила ліцею та класу.

*Мирного та успішного
навчального року!*